

ศินีนาล กุลาวงค์, ชไมพรพร คำดิน, สิริยากร ธนะสิทธิชัย, กัญญณัช กุลจิรากุล, กิตติภัทร วงษ์นิ่ม, นัชชา พรหมพันธุ์, ธนวัฒน์ อรรถปวัฒน์, ภัณฑิลา ทวีวิทยาการ

ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา จากเครือข่ายงานสาธารณสุขทั่วประเทศ พบโรค ภัยสุขภาพ และเหตุการณ์ที่สำคัญในสัปดาห์ที่ 21 ระหว่างวันที่ 21-27 พฤษภาคม 2566 ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. สงสัยโรคอาหารเป็นพิษจากเห็ดพิษ 2 จังหวัด

จังหวัดชัยภูมิ

พบโรคอาหารเป็นพิษจากเห็ดพิษเป็นกลุ่มก้อน จำนวน 5 ราย ขณะป่วยอยู่หมู่ 9 ตำบลหนองคู อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ โดยผู้ป่วย 2 ราย แรกเป็นสามีภรรยาเริ่มป่วย 14 พฤษภาคม 2566 เวลา 02.00 น. ด้วยอาการถ่ายเหลวปวดมวนท้อง เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลบ้านแท่น ผลตรวจทางห้องปฏิบัติการพบค่าเอนไซม์ของตับผิดปกติ ผู้ป่วยมีประวัติการรับประทานเห็ดเมื่อ 13 พฤษภาคม 2566 เวลา 19.30 น. เห็ดดังกล่าวเป็นเห็ดรวมหลายชนิดซื้อจากแม่ค้าที่รับซื้อเห็ดมาจากอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้ป่วยป่วยเป็นแกงและรับประทานร่วมกับสมาชิกในครอบครัวรวมทั้งสิ้น 5 ราย ทั้งนี้ผู้รับประทานเห็ดร่วมกันอีก 3 ราย มีอาการไม่รุนแรง

การดำเนินการ

ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว อำเภอบ้านแท่น ดำเนินการสอบสวนโรค สื่อสารความเสี่ยง ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการรับประทานเห็ดพิษ และแจ้งผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกสถานบริการในเขตอำเภอบ้านแท่น เฝ้าระวังสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง

จังหวัดเลย

พบโรคอาหารเป็นพิษจากเห็ดพิษจำนวนทั้งหมด 2 ราย มีอาการไม่รุนแรง 1 รายและเสียชีวิต 1 ราย โดยผู้เสียชีวิตเป็นเพศชาย อายุ 39 ปี อาชีพรับจ้าง สัญชาติไทยภูมิลำเนาอาศัยอยู่ ตำบลหนองบัว อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย ปฏิเสธโรคประจำตัว มีประวัติการดื่มสุรา เริ่มป่วยวันที่ 20 พฤษภาคม 2566 เวลา 05.00 น. ด้วยอาการปวดท้อง ถ่ายเหลว คลื่นไส้ อาเจียน เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลภูเรือ ตรวจพบค่าเอนไซม์ของตับสูงผิดปกติ aspartate transaminase: AST เท่ากับ 1,710 ยูนิตต่อลิตร และ alanine transaminase: ALT เท่ากับ 1,896 ยูนิตต่อลิตร ในวันที่ 22 พฤษภาคม 2566 แพทย์ส่งต่อผู้ป่วยเพื่อ

รับการรักษาที่โรงพยาบาลเลย ระหว่างรับการรักษา มีภาวะตัววูบและเสียชีวิตในวันที่ 24 พฤษภาคม 2566 ผู้ป่วยมีประวัติรับประทานเห็ดระงังอย่าง เวลา 20.00 น. โดยเก็บเห็ดจากบริเวณสวนยาง ใต้ต้นก่อ ในป่าพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง รับประทานร่วมกับเพื่อน 1 คน เพื่อนมีอาการไม่รุนแรง ผู้เสียชีวิตรายนี้เป็นผู้เสียชีวิตจากการรับประทานเห็ดพิษรายแรกของอำเภอภูเรือ และเป็นรายที่ 4 ของจังหวัดเลย ในปี พ.ศ. 2566

การดำเนินการ

โรงพยาบาลเลยดำเนินการสอบสวนโรคและส่งต่อข้อมูลไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลย เพื่อแจ้งพื้นที่อำเภอภูเรือ ภูหลวง และเครือข่ายทีมตระหนักรู้สถานการณ์ทั้งจังหวัดเพื่อเฝ้าระวังในพื้นที่ต่อไป

2. การประเมินความเสี่ยงโรคอาหารเป็นพิษจากการรับประทานเห็ดพิษ

ช่วงสัปดาห์ที่ 20-21 ของปี พ.ศ. 2566 กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานการเกิดเหตุการณ์โรคอาหารเป็นพิษจากการรับประทานเห็ดพิษจำนวนทั้งสิ้น 4 เหตุการณ์ จากจังหวัดเลย 2 เหตุการณ์ ชัยภูมิ 1 เหตุการณ์ (รับซื้อเห็ดมาจากจังหวัดเพชรบูรณ์) และสระบุรี 1 เหตุการณ์ พบผู้ป่วย รวม 23 ราย เสียชีวิต 4 ราย (อัตราป่วยตายร้อยละ 17) โดยผู้เสียชีวิตทั้ง 4 ราย มีภาวะตัววูบเฉียบพลัน พบว่าเป็นเห็ดที่เก็บเองและรับซื้อมา มีเห็ดรวมหลายชนิด และที่ผู้ป่วยเข้าใจว่าเป็นเห็ดโคนและเห็ดระงังเห็ดพิษในประเทศไทยมีหลายชนิดทั้งที่มีพิษรุนแรงมากและรุนแรงน้อยต่างกัน และแยกจากเห็ดไม่มีพิษได้ยากจากการมองด้วยตาเปล่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่เวลารับประทานมักเข้าใจและเชื่อว่าเป็นเห็ดที่กินได้ เนื่องจากลักษณะเห็ดเหมือนเห็ดที่เคยรับประทานอยู่ก่อน จากทั้ง 4 เหตุการณ์ที่พบอยู่ในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน รอยต่อภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ทำให้เป็นที่น่าสนใจถึงความเสี่ยงของการพบโรคอาหาร

เป็นพิษจากการรับประทานเห็ดในพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะกลุ่มที่เก็บเห็ดรับประทานเองหรือซื้อจากคนที่เก็บเห็ดจากป่ามาขาย จึงควรมีการให้ความรู้ถึงความเสี่ยงจากการรับประทานเห็ดพิษแก่ประชาชน พร้อมทั้งแจ้งเตือนอาการที่พบได้หลังรับประทานเห็ดพิษ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ารับการรักษาได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงแจ้งสถานพยาบาลในพื้นที่ดังกล่าวให้มีการเตรียมความพร้อมในการรักษาผู้ได้รับพิษจากการรับประทานเห็ดพิษเพื่อให้การรักษาอย่างทันทั่วถึง

สถานการณ์ต่างประเทศ

โรคกล้ามเนื้อหัวใจอักเสบเฉียบพลันในทารกแรกเกิด
สหราชอาณาจักร สัมพันธ์กับการติดเชื้อ Coxsackie B3/B4 ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2565-พฤษภาคม 2566

พบจำนวนผู้ป่วยทารกป่วยเป็นโรคกล้ามเนื้อหัวใจอักเสบเฉียบพลันที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อไวรัสเอนเทอโรเพิ่มสูงขึ้นในสหราชอาณาจักร โดยในแคว้นเวลส์ตั้งแต่ระหว่างเดือนมิถุนายน 2565 ถึงเมษายน 2566 พบผู้ป่วยทารกแรกเกิดอายุน้อยกว่า 28 วันป่วยเป็นโรคกล้ามเนื้อหัวใจอักเสบเฉียบพลันแล้ว 10 ราย เสียชีวิต 1 ราย โดย 7 รายตรวจพบเชื้อ Coxsackie B3 หรือ B4 โดยจำนวนผู้ป่วยสูงสุดเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2565 หลังจากนั้นยังคงพบผู้ป่วยประปราย ซึ่งการพบจำนวนผู้ป่วยลักษณะนี้สูงผิดปกติเนื่องจากก่อนเดือนมิถุนายน 2565 พบผู้ป่วยลักษณะดังกล่าวเพียง 2 รายในช่วงระยะเวลา 6 ปี นอกจากนี้ในประเทศอังกฤษยังพบผู้ป่วยอีก 5 รายในช่วงเวลาเดียวกัน ได้มีการแจ้งเตือนกุมารแพทย์ในสหราชอาณาจักรให้เฝ้าระวังอาการกล้ามเนื้อหัวใจอักเสบเฉียบพลัน และลักษณะอาการติดเชื้อในกระแสเลือด ในกลุ่มทารกแรกเกิดตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2566